

'om deze officieren, in wie het grootste deel van het officierskorps geen vertrouwen had, te verwijderen, vonden bij de Nederlandse kampoudste geen gehoor. Na het vertrek van generaal-majoor Hackstroh naar Tittmoning in mei 1944, kon de nieuw opgetreden kampoudste, generaal-majoor Carstens, geen enkele marine-officier genegen vinden om tot zijn staf toe te treden, omdat kapitein Hasselman daarvan deel uitmaakte. Tegenover mij persoonlijk heeft deze kapitein verklaard, wel in te zien dat het beter was geweest indien hij de benoeming niet had aanvaard, doch dat hij voor dit officierskorps zo weinig achting en waardering had dat hij zijn goede stal, als voordeel aan de functie verbonden, niet wilde prijsgeven.'¹

Dit laatste speelde zich dus in Neu-Brandenburg af, maar wij hebben eerst de periode te Stanislau te behandelen.

In die plaats dan waren de Nederlandse officieren ondergebracht in een oude Oostenrijkse cavalerie-kazerne (dit deel van het *Generalgouvernement*, Galicië, was vóór de vrede van St. Germain, 1919, deel van Oostenrijk-Hongarije geweest) die later als gevangenis en tijdens het Poolse bewind als kazerne voor tanktroepen dienst gedaan had. Het was een groot stenen gebouw met muren die een halve meter dik waren, en met dubbele ramen (tegen de felle kou in de winter); het lag op een groot terrein dat omgeven was met een hek van prikkeldraad, 2½ meter hoog, waarachter na een ca. 5 meter breed pad (het looppad van de Duitse schildwachten) nog een bijna 5 meter hoge muur oprees met op de hoeken van mitrailleurs voorziene wachttorens. In dat kamp waren louter Nederlandse officieren opgesloten aan wie als oppassers en ordonnansen ca. honderd Russische krijgsgevangenen en enkele Joegoslavische onderofficieren toegevoegd waren - veel te weinig, vond majoor Engles. Talrijke officieren moesten diensten verrichten die met de Conventie van Genève in strijd waren. In Colditz, 'waar', aldus Engles, 'in het geheel geen tewerkstelling van officieren plaatsvond, (waren) voor de uitgifte van de pakketten alléén één Duitse onderofficier en pl.m. vijftien man werkzaam voor pl.m. vijfhonderd krijgsgevangenen en in de kampen Stanislau en Neu-Brandenburg één Duitse onderofficier en nog geen tien man voor pl.m. achttienhonderd krijgsgevangenen.'²

Het bestaan in Stanislau was eentonig. Men zat er in een uithoek van Europa, enkele dagreizen van het vaderland. Men was gescheiden van allen met wie men zich verbonden gevoeld had en van wie men, onverhoeds opgepakt als men was, niet eens afscheid had kunnen nemen. Men had er de

¹ A.v., p. 5. ² A.v., p. 4-5.